

**VÄHEMMÄN
LIHAA
KOHTI KESTÄVÄÄ
RUOKAKULTTUURIA**

TOIMITTANUT
HANNA MATTILA

GAUDEAMUS

Copyright © 2016 Tekijät & Gaudeamus
Helsinki University Press

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Heikki Rönkkö

KL: 59.34, 67.7 • UDK: 613, 663/664

ISBN 978-952-495-388-7

Painopaikka: Printon Trükikoda, Tallinna 2016

SISÄLLYS

Hanna Mattila

JOHDANTO: RUOKAVALION MERKITYS ELÄMÄSSÄMME 7

Johanna Mäkelä & Mari Niva

1. LIHA SUOMALAISESSA RUOKAKULTTUURISSA 16

Marja-Leena Ovaskainen

2. LIHANKULUTUS NUMEROINA 36

Juha-Matti Katajajuuri & Hannele Pulkkinen

3. LIHA JA YMPÄRISTÖ..... 50

Mikael Fogelholm

4. LIHA JA TERVEYS 77

Heikki Lehtonen

5. LIHANKULUTUKSEN MERKITYS SUOMEN MAATALOUELLE .. 104

Pasi Pohjolainen & Petri Tapio

6. OVATKO KULUTTAJAT VALMIITA MUUTOKSEEN? 128

Helmi Risku-Norja

7. MITEN YHTEISKUNTA MUOKKAA RUOKATOTTUMUKSIA..... 149

Anu Hopia

8. MILTÄ RUOKA MAISTUU? KASVISRUOKIEN KEHITYSTYÖN
HAASTEET JA MAHDOLLISUUDET 173

*Hanna Mattila, Mikael Fogelholm, Anu Hopia,
Juha-Matti Katajajuuri, Heikki Lehtonen, Johanna Mäkelä,
Mari Niva, Marja-Leena Ovaskainen, Pasi Pohjolainen,
Hannele Pulkkinen, Helmi Risku-Norja & Petri Tapio*

9. MILLAINEN OLISI KASVISPAINOTTEISEMPI SUOMI? 191

Viitteet 201

Kirjallisuus 207

Kirjoittajat 222

TIETOLAATIKOT:

Pelastaako hyönteissyönti maailman? 30

Enemmän kasviksia, vähemmän lihaa (*HYY Ravintolat*) 34

Mitä ovat punainen ja vaalea liha? 39

Ilmastovalintoja lautasella (*HYY Ravintolat*) 61

Ympäristöystävällisen syömisen muistisäännöt 75

Välttämättömät aminohapot 79

Miten ruokien terveystaakkoja tutkitaan? 85

Sopiiko vegaaniruokavalio pienille lapsille? 101

Sopiiko vegaaniruokavalio urheilijoille? 103

Suomalaista järvikalaa opiskelijan ruokalistalle (*HYY Ravintolat*).. 121

Proteiiniomavaraisuuden parantaminen. 126

Ympäristötietoisuus ja liha 135

Lihaton lokakuu -kampanja 141

Miltä ruoka näyttää? 175

Marenki kikherneen säilykeliemestä 187